

Literatúra
starého Orientu

Hospodárske záznamy Sumeranov

- Hlavne nábožensko-hospodárske texty: majetok chrámu, centrálna distribúcia, zoznamy obetí
- Najstaršie: 3. tisícročie p.n.l
- Lokalita: Dréhim (zásobovacie stredisko 3. UR dynastie)
- Mesačné prehľady výloh
- Pravidelné trasy, po ktorých jazdili poslovia s oficiálnymi odkazmi zapečatenými kráľovským úradníkom
- Texty potom vypálené a archivované
- Kancelárska „kultúra“ za staroakkadskej dynastie (2334-2154)
- V starobabylónskom období – kodifikovaná podoba, štandardný štýl
- Ide o vôbec najstarší typ literatúry – hospodárske texty

Dokumentácia remesiel

- Dokumentácia textilnej výroby

Lexikálne príručky – sylabáre

- Slúžili pre potreby pisárov – k výuke sumerčiny – výslovnostné slovníky
- Pochádzajú z 20. – 17. storočia
- Dva stĺpce znakov – znak a slabičný prepis znaku
- Tri stĺpce znakov – aj akkadský preklad
- Jazykové príručky
- Slovníky zložených znakov
- Encyklopédie a inventáre slov

1. [amar]	calf
2. amar [ga]	milk calf
3. amar ga [naġ-a]	calf that drinks milk
4. amar ga gu ₇ -[a]	calf that "eats" milk
5. amar ga sub-a	calf that suckles milk
6. amar sah ₄	playful calf
7. amar lirum	strong calf
8. amar ban ₃ -da	wild calf
9. amar mu-3	three years old calf
10. amar mu-2	two years old calf
11. amar mu-1	one year old calf
12. amar babbar	white calf

INCLUDED (OTHERS ARE) COMMENTS:

su-un	BÚR
bu-ur	BÚR
du-un	BÚR
ù-šú-um	BÚR

And with the Akkadian translation:

mu-ul	MUL	= <i>kakkabu</i>	"star"
		= <i>šitirtu</i>	"written document"
		= <i>napāhu</i>	"to shine"
		= <i>nabātu</i>	"to be bright"
sú- <u>h</u> úb	MUL	= <i>šuhuppu</i>	"shoe"

Lexikálne zoznamy – tematické súpisy

- **Súbor tabuliek HAR-ra (hubullu)**
- Zoologické
- Botanické
- Geologické
- Zoznamy theoným
- Daňový zoznam – zoznam daní a dávok (pozdnie doba urucká) – školská pomôcka, ktorá pomáhala písať pochopiť počítanie daní a používať čísla a termíny

Inventáre slov podľa typu predmetov

- trees and wooden objects
- reed and reed objects; vessels and clay; hides and leather objects; metals and metal objects
- domestic animals; wild animals; cuts of meat
- stones and plants; fish and birds; clothing
- geographical names and terms; stars
- foodstuffs

Prefix

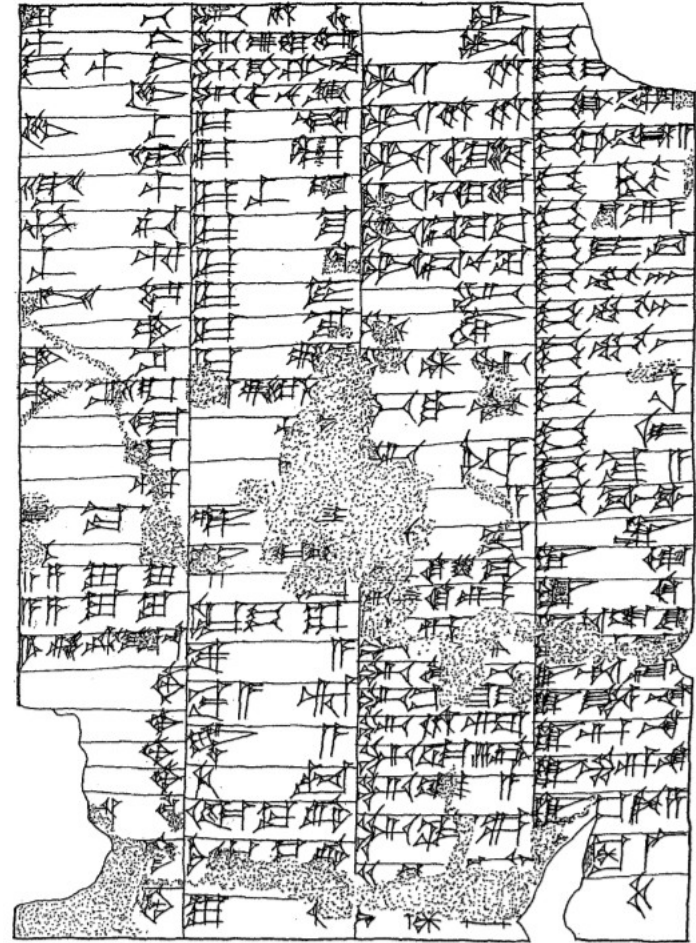
mush
 am (+ sun + silam)
 ur (+ sal)
 sa
 az
 ug
 lu (+ si)
 dara
 mash
 shakh (+ sal, = tab)

 pesh
 nin
 bar
 erne (+ kun)
 ilu
 buru
 uh
 za (+ ush)
 mar
 girish
 num
 mul
 kuli
 kishi
 gir
 ne
 u, nig, gar

Zoological group

Snakes
 Wild cattle
 Dogs, wolf, a.o.
 Small wild cats
 Bear
 Lion
 Deers
 Wild goat, ibex
 Gazelles
 Pig

 Small rodents
 mungo a.o. small carnivora
 ? Hedgehog, ? ratel
 Lizards
 Crab
 Most Orthoptera
 Vermin of men, stores, agriculture
 ? Caterpillars or beetles
 Earthworms
 Lepidoptera
 Diptera, Hymenoptera
 Mollusca
 Odonata
 Ants
 Scorpions
 Amphibia
 Animals in general

List of the buru-group in the bar-va = hubullu.

No.	Sumerian name	Translation	Accadian name	Translation
227	<i>buru</i>	locust	<i>eri-bu</i>	locust
228	<i>buru sag</i>	head locust	<i>si in-na-ra-bu</i>	locust
229	<i>buru gal</i>	large locust	<i>si in-na-ra-bu</i>	—
230	<i>buru gal</i>	large locust	<i>bi-li-mu</i>	—
230a	<i>buru tur</i>	small locust	<i>zi-i-ru-</i>	—
231	<i>buru tur, tur</i>	very small locust	<i>zir-zir-ru</i>	—
232	<i>buru sabar, ra</i>	dust locust	<i>e-rib-tur-bu-ti</i>	dust locust
233	<i>buru a. ab. ba</i>	sea locust	<i>e-rib-tem-tin</i>	—
233a	<i>buru id</i>	river locust	<i>erib-na-a-ri</i>	—
234	<i>buru id, da</i>	river locust	<i>ku-li-lum</i>	dragon fly
235	<i>buru gan, na</i>	field locust	<i>zi-za-nu</i>	grasshopper
236	<i>buru gan, tir, ra</i>	forest locust	<i>zi-za nu-qisb-tum</i>	—
236a	<i>buru za, pa, ag</i>	noisy locust	<i>sa-si-ru</i>	cricket
236b	<i>buru za'pa, ag, ti, ra</i>	noisy forest locust	<i>sa si-ru-qisb-ie</i>	forest cricket
237	<i>buru en, me li</i>	consultant (of death)	<i>sa-'i-lu</i>	mantis
238	<i>buru en, me, lis, sba. (g) ga</i>	dto. of field	<i>sa-'i-lu'-eq-lu</i>	field mantis
239	<i>buru ir, gi, lum</i>	grasshopper	<i>shu-lum</i>	—
240	<i>buru ir, gi, zum</i>	grasshopper	<i>shu-zum</i>	—
241	<i>buru sa, a, sa, a</i>	grasshopper	<i>si-ig k-du</i>	—
242	<i>buru ma, su. (d), ud, da</i>	grasshopper	<i>a-du-dil-lum</i>	mantis
242a	<i>buru du, hu</i>	grasshopper	<i>(x)-ib-tu</i>	?
242b	<i>buru sa, kal</i>	grasshopper	<i>(x)-ti-tu</i>	?
243	<i>buru ba, mun</i>	noisy grasshopper	<i>lal-la-ri-tum</i>	lamenting woman
244	<i>buru balag, ga, na</i>	"harp of the field"	<i>sar-sa-ri</i>	Cricket

Sumerania a pivo

- http://cdli.ucla.edu/files/publications/cdlj2012_002.pdf
- https://www.mpg.de/5721006/S005_Flashback_094-095.pdf
- Varili okolo 20 druhov piva
- Hymnus bohyni Ninkasi:
<https://www.youtube.com/watch?v=vjTrrU6d6fA>

- “134,813 Litres of barley to be delivered over 3 years (37 months) to the government official Kushin responsible for the brewery at the Inanna Temple in Uruk.”

Genealogické súpisy

- Sumerský kráľovský zoznam
- Kompletný preklad:
<http://etcsl.orinst.ox.ac.uk/section2/tr211.htm>
- Zjednodušený preklad:
- <http://www.livius.org/sources/content/anet/266-the-sumerian-king-list/>
- O dokumente:
http://cdli.ox.ac.uk/wiki/doku.php?id=the_sumerian_king_list_skl
- Najzachovalejšia kópia:
Weld-Blundell prism in the Ashmolean Museum
cuneiform collection

Sumerský kráľovský zoznam

- Najstaršia zachovaná verzia pochádza z doby 3. urskej dynastie
- Uvádza najprv 5 miest, kde vládli mytologickí vládcovia – pred potopou sveta, panovali celé tisícročia
- Na začiatku „zostúpilo kráľovstvo z neba na zem“
- Striedanie panovníkov z Uruku, Uru a Kiše
- Legendárni vládcovia: Enmerkar, Lugalbanda, Gilgameš
- Historicky doložení vládcovia: Enmebaragesi z Kiše, Mesanepada
- Zoznam končí menami panovníkov dynastie mesta Isinu z 20. stor. pr.n.l.

1923.444

1923.444

Kráľ Enmebaragesi z Kiše

- Jeho meno sa našlo na dvoch alabastrových vázach z Nippuru a v Tummalskej kronike (32 riadkov, pojednáva o stavbu nippurskej svätyne Tummal, spomína sa tu aj Gilgameš, Enmebaragesi podľa tejto kroniky založil prvý chrám v Kiši)
- Enmebaragesi,
The king in this very city (that is Nippur),
built the House of Enlil,
Agga the son of Enmebaragesi,
made the Tummal pre-eminent.

Kráľ Mesanepada z Uru

- http://enenuru.net/html/sumerian_hist/kings_ofkish.htm

Dôvody pre vznik Sumerského kráľovského zoznamu

- Autori sa pokúšali dokázať, že v historických dobách vládla Sumeru vždy jedna kráľovská dynastia z jedného mestského štátu (hegemónia) – táto dynastia niesla titul „lugal“ = kráľ
- Snaha vyrovnáť sa s gilgamešovskou tradíciou
- Nutnosť zaradiť medzi predchodcov vladárov 3. urskej dynastie aj samého Gilgameša – Urnamuova dynastia si prisvojila mytologický pôvod

Matematické zápisy

- Jednoduché podoby už z 3. tis. pr.n.l. – tabuľky s násobkami vysokých čísel, žiacke cvičenia
- Geometria, zememeračstvo
- 3. dynastia urská: plány polí s údajmi o ich rozmeroch, odhadovaný objem úrody
- Pisári sa matematike učili až na konci štúdia – najprv študovali miery a váhy (udávané textom lexikálnej série HAR-ra = hubullu), potom dostávali geometrické úlohy (miery dĺžky a plochy), používali tabuľky násobkov, poznali druhé mocniny, tretie mocniny a druhé odmocniny, Pytagorovu vetu
- Používali desiatkovú a šesťdesiatkovú sústavu

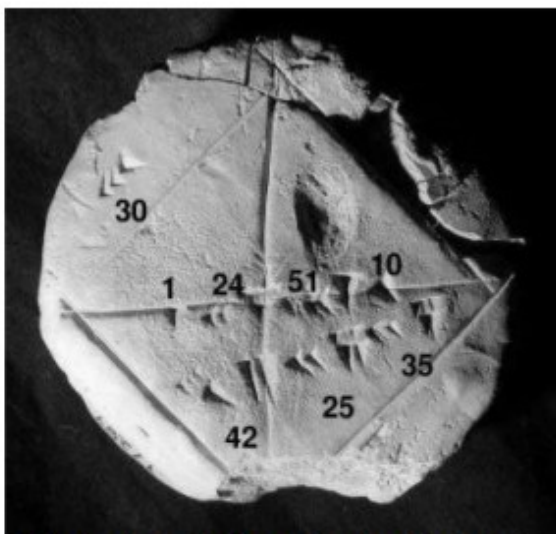

MS 3047

Multiplication table for length measures, with the products expressed as area measures, Sumer, 27th c. BC
The oldest known mathematical text.

- http://www.krbalek.cz/For_students/Files_to_load/Babylon.pdf

- <http://www.maa.org/press/periodicals/convergence/the-best-known-old-babylonian-tablet>

Obrázek 2: Hliněná tabulka YBC 7289, ukazující výpočet odmocniny z čísla 2, s přesností na 6 desetinných míst

Ominálne repetitória

- Príručka o výklade nebeských znamení: Enúma Anu Enlil – 70 tabuliek, v úvode sa dozvedáme, že hviezdy a nebo ustanovili bohovia An, Enlil a Enki, text predkladá 7000 vešteckých výkladov v 4 oddieloch venovaných: Mesiacu, Slnku, Adadovi (atmosférické javy, meteority) a Ištare (planéty a hviezdy). Sledovali sa rôzne nebeské úkazy – prelety komiet, meteoritov, veštby sa týkali udalostí a inštitúcií celospoločenského významu a celého BV regiónu

Medicínske repetitória

- Recepty na prípravu liekov – od 3. dynastie urskej
- Obklady, elixíry, masti
- Drtili sa v hmoždiaroch a rozpúšťali v pive alebo vode, prikladali sa na postihnuté miesto tela potrené olejom
- Lekári zostavovali tabuľky bylín a nerastov s liečivými účinkami a neuhmi, ktoré mali liečiť, niekedy býva aj tretí stĺpec, ktorý udáva spôsob užívania lieku

Epigrafické dokumenty

- Komemoratívne monumentálne nápisy: kráľovské edikty a proklamácie – králi zvečňovali svoje pamätné činy vztýčením pamätníkov vo svätyniach
- Veľa takýchto nápisov napr. v Nippure
- Séria kamenných váz s nápisom líčiacim blaho krajiny za jeho vlády – kráľ Lugalzagesi
- Edikty: Entemenovo zrušenie dlhov, výnosy kráľov Išme-Dagána a Lipit-Ištara (Isin) , edikt panovníka Ammí-Saduky – zákaz násilného vymáhania menších dlhov, stanovenie trestov za niektoré zločiny, naviazanie obchodných vzťahov medzi vládou a obchodníkmi

Dedikačné nápisy

- Nápisy v interiéroch chrámov a na predmetoch v chráme, najčastejšie to boli sochy, ktoré chrámu venovali zbožní prosebníci a donátori chrámu
- Ale aj nápisy, ktoré podávali svedectvo o významných udalostiach – napr. nápis panovníka Naram-Sína z lokality Bassetki – napísaný na soške:
http://cdli.ox.ac.uk/wiki/doku.php?id=bassetki_statue
- Krádež a znovuzískanie sochy z Bassetki:
https://www.archaeological.org/pdfs/papers/J_Russell_recovery.pdf

**Votive statuettes from the Square Temple, Eshnunna
ca. 2700-2600 B.C.E.
Near Eastern (Sumerian) 3500 BCE-330 BCE**

Stavebné nápisy

- Nápisy zo základových obetí chrámov a palácov
- Vkladali sa do zvlášť vymurovaných skriniek v základoch – cenné dary (úlomky zlata, drahé kamene, polodrahokamy a tetxty, na ktorých bolo meno a hodnosť darcu)
- Kamene vo verajách dverí a vchodov – zvláštny význam (prechodová zóna) – tiež nápisy
- Klíny z vypálenej hlíny s nápismi

Votívne nápisy

- V texte božstvo, ktorému sa obetuje, meno darcu
- Obetiny za zosnulých od potomkov, alebo za blaho panovníka, existujú aj súkromné nápisy: dar za svoju vlastnú rodinu alebo najbližších (ženu a deti)
- Tieto predmety bývali často súčasťou vojnovkej koristi

Votive dog statuette dedicated by a physician from Lagash to the goddess Ninisina, 'for the life of Sumu-EI', king of Larsa (1894–1866 BC).
Louvre Museum

Pečate, odtlačky

- Typické pečatné valčeky – od rane dynastickej doby (27.-26. stor.pr.n.l.)
- Na pečatidlách: mená významných mužov (aj žien) Sumeru, od doby staroakkadskej aj nižšie postavené osoby (napr. funkcionári dvora)
- Od 3. urskej dynastie: pečatný valček slúži ako osobný „podpis“ a jeho strata sa musí oznamovať úradom, aby nedošlo k zneužitiu
- Viac o pečatiach:
http://cdli.ox.ac.uk/wiki/doku.php?id=seals_and_sealings_in_the_ancient_near_east

Seal of Ibni-Sharrum, the scribe of King Sharkali-Sharri son of Naram-Sin - 2,250 B.C.

Elektronické zdroje sumerskej literatúry a k samoštúdiu

- <http://www.seal.uni-leipzig.de/links%20to%20other%20text%20corpora.htm>
- http://cdli.ox.ac.uk/wiki/doku.php?id=cuneiform_tablet_collections
- <http://cdli.ucla.edu/collections/bm/bm.html>
- <http://etcsl.orinst.ox.ac.uk/catalogue.htm>
- <http://cuneiform.library.cornell.edu/collections>
- https://wuecampus2.uni-wuerzburg.de/moodle/pluginfile.php/57680/mod_resource/content/1/05_LitCivil_LEX.pdf
- <http://www.sumerian.org/sumerian.pdf>

Mestá, kde sa našli tabuľky:

- Alalakh
- Amarna
- Babylon
- Borsippa
- Drehem
- Eridu
- Fara
- Girsu
- Jemdet Nasr

- Kish
- Kultepe
- Larsa
- Nineveh
- Nimrud
- Nippur
- Nuzi
- Sippar
- Tell Brak
- Ubaid
- Umma
- Ur
- Uruk

Ďakujem za pozornosť!

4000 Years & we are back
to same language 😊🤔

